

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ ΚΑΡΑΜΠΕΛΑΣ κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 50369/14)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΒΟΥΡΓΟ

15 Οκτωβρίου 2015

Η απόφαση αυτή θα καταστεί τελεσίδικη σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Αυτή μπορεί να υποβληθεί σε τυπικές μικροαλλαγές.

Στην υπόθεση Καράμπελας κατά Ελλάδας,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

András Sajó, πρόεδρος

Elisabeth Steiner,
Khanlar Hajiyeu,
Mirjana Lazarova Trajkovska,
Julia Laffranque,
Paulo Pinto de Albuquerque,
Λίνος-Αλέξανδρος Σιτισιλιάνος, *δικαστές*,
και Søren Nielsen, *γραμματέας τμήματος*,
Αφού διασκέφθηκε σε δικαστικό τμήμα στις 22 Σεπτεμβρίου 1015,
Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία ελήφθη την πιο πάνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση προήλθε από μία προσφυγή (αριθ. 50369/14) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, της οποίας ένας υπήκοος, ο κ. Θεόδωρος Καράμπελας («ο προσφεύγων»), προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 15 Ιουλίου 2014 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και των θεμελιωδών ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τον κ. Β. Χειρδάρη, δικηγόρο Αθηνών. Η ελληνική κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τον εντεταλμένο του αντιπροσώπου της κ. Κ. Γεωργιάδη, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ειδικότερα ότι κρατήθηκε κάτω από συνθήκες ασύμβατες με το άρθρο 3 της Σύμβασης, λαμβανομένης υπόψη της κατάστασης της υγείας του.

4. Στις 23 Ιουλίου 2014, η εν ενεργεία πρόεδρος του τμήματος αποφάσισε να εφαρμόσει το άρθρο 39 του κανονισμού, καλώντας την Κυβέρνηση να εξετάσει κατά πόσον οι συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος ήσαν συμβατές με την κατάσταση της υγείας του και, σε αρνητική περίπτωση, να σκεφθεί μέτρα εναλλακτικά της προσωρινής κράτησης που θα είναι συμβατά με την κατάσταση αυτή.

5. Στις 28 Αυγούστου 2014, η αιτίαση που αφορά το άρθρο 3 κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση και η προσφυγή κηρύχθηκε απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

6. Ο προσφεύγων γεννήθηκε το 1967 και είναι κάτοικος Αθηνών.

7. Τον Νοέμβριο του 2013, αφού διαγνώσθηκε καρκίνος του πνεύμονα στον προσφεύγοντα, αυτός υποβλήθηκε σε χημειοθεραπεία μέχρι τον Μάρτιο 2014 στο νοσοκομείο Σωτηρία. Σε ένα σημείωμα που συντάχθηκε από τον θεράποντα ιατρό, αυτός ανέφερε ότι ο προσφεύγων έπρεπε να υποβληθεί σε αξονική τομογραφία του θώρακος και της κοιλίας καθώς και σε βιολογικές εξετάσεις εντός τριών μηνών.

A. Η κράτηση του προσφεύγοντος και οι αιτήσεις του να αφεθεί ελεύθερος

8. Δεδομένου ότι ήταν ύποπτος της διάπραξης πολλών εγκλημάτων κατά συρροή, ο προσφεύγων τέθηκε υπό προσωρινή κράτηση στην φυλακή του Κορυδαλλού (στην ψυχιατρική κλινική της), στις 10 Ιανουαρίου 2014.

9. Στις 16 Ιανουαρίου 2014, ο ανακριτής του πλημμελειοδικείου Ηλείας διέταξε μια ιατρική πραγματογνωμοσύνη για τον προσφεύγοντα από δύο ειδικούς ιατρούς. Η πρώτη έκθεση πραγματογνωμοσύνης με ημερομηνία 7 Μαρτίου 2014 διαπίστωσε ότι ο προσφεύγων είχε έναν κακοήγη όγκο στους πνεύμονες και χρειαζοταν χημειοθεραπείας. Η δεύτερη έκθεση με ημερομηνία 19 Μαρτίου 2014 πιστοποιούσε ότι η κατάσταση του προσφεύγοντος και οι αναλύσεις του αίματος ήταν «πολύ καλές» και ότι ο καρκίνος ήταν ακόμη σε πρώιμο στάδιο. Η έκθεση αναγνώριζε ότι αυτός ο τύπος καρκίνου ήταν σπάνιος αλλά θανατηφόρος και ότι η ακολουθητέα αγωγή συνίστατο σε χημειοθεραπείες και ακτινοθεραπείες.

10. Στις 31 Μαρτίου 2014, ο προσφεύγων κατέθεσε μία αίτηση άρσης της κράτησής του ή απόλυσής του υπό όρους, την οποία ο ανακριτής του πλημμελειοδικείου Ηλείας απέρριψε στις 15 Απριλίου 2014. Στηριζόμενος στις διαπιστώσεις των δύο εκθέσεων πραγματογνωμοσύνης, ο τελευταίος έκρινε ότι η ασθένεια του προσφεύγοντος μπορούσε να αντιμετωπισθεί μέσα στο πλαίσιο του νοσοκομείου της φυλακής και ότι δεν ήταν αναγκαίο να μεταφερθεί αυτός σε ένα εξωτερικό νοσοκομείο. Υπογράμμισε ότι μία τέτοια επιλογή δεν προτάθηκε ούτε από τους πραγματογνώμονες ούτε από τον ίδιο τον προσφεύγοντα, ο οποίος, στην αίτησή του, υποστήριζε με αόριστο τρόπο ότι έπρεπε να μεταφέρεται σε τακτά χρονικά διαστήματα σε νοσοκομεία προκειμένου να υποβληθεί εκεί σε χημειοθεραπείας ή ακτινοθεραπείες.

11. Στις 22 Απριλίου 2014, ο προσφεύγων κατέθεσε μία προσφυγή κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου του πλημμελειοδικείου Ηλείας. Στις 4 Ιουνίου 2014, το τελευταίο απέρριψε την προσφυγή για τους ίδιους λόγους. Έκρινε ότι οι όροι που θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν μία υπό όρους απόλυση του

προσφεύγοντος, και ειδικότερα την εισαγωγή του και την νοσηλεία του σε νοσοκομείο εκτός της φυλακής, δεν πληρούνταν. Σε περίπτωση που θα ανέκυπτε τέτοια ανάγκη, ο προσφεύγων θα μπορούσε να γίνει δεκτός σε ένα δημόσιο νοσοκομείο σύμφωνα με τις εφαρμοστέες διατάξεις του σωφρονιστικού κώδικα.

12. Στις 2 Ιουλίου 2014, ο προσφεύγων κατέθεσε στο δικαστικό συμβούλιο μία ιατρική γνωμάτευση που βεβαίωνε ότι αυτός βρισκόταν στο τελικό στάδιο της ασθενείας με ένα προσδόκιμο ζωής έξι έως εννέα μηνών. Η γνωμάτευση ανέφερε επίσης ότι αυτό το προσδόκιμο ζωής θα μπορούσε να μειωθεί περαιτέρω εξαιτίας των συνθηκών κράτησης. Η γνωμάτευση διευκρίνιζε ότι, δεδομένου ότι η συνθήκης αιτία θανάτου σε τέτοιες περιπτώσεις είναι η λοίμωξη του αναπνευστικού συστήματος, έπρεπε να εξασφαλισθούν στον ενδιαφερόμενο άψογες συνθήκες υγιεινής και να αποφευχθεί η εγγύτητα με άλλους, συνθήκες οι οποίες δεν τηρούνταν σε μία φυλακή. Επί πλέον, η χημειοθεραπεία στην οποία ο προσφεύγων έπρεπε να υποβληθεί εκ νέου θα μπορούσε να του προκαλέσει ανοσοποιητική ανεπάρκεια.

13. Στις 7 Ιουλίου 2014, το δικαστικό συμβούλιο του πλημμελειοδικείου Ηλείας, κατά πλειοψηφία, παρέτεινε κατά έξι μήνες την προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος (μέχρι τις 10 Ιανουαρίου 2015). Στήριξε την απόφασή του σε δύο πραγματογνωμοσύνες με ημερομηνία 7 και 19 Μαρτίου 2014. Έκρινε ότι ο προσφεύγων μπορούσε να τύχει περίθαλψης στο νοσοκομείο της φυλακής ή, σε περίπτωση που η κατάστασή του θα καθιστούσε αναγκαία την νοσηλεία του, σε ένα δημόσιο νοσοκομείο. Σημείωσε ότι ο προσφεύγων είχε συνεχίσει την εγκληματική δραστηριότητά του όταν είχε απολυθεί υπό όρους κατά το παρελθόν, στο πλαίσιο άλλων κατηγοριών, και ότι η ανάκρισή του για νέα εγκλήματα εκκρεμούσε και έπρεπε να εξασφαλισθεί η παρουσία του στην διάρκεια της νέας έρευνας. Σε ό,τι αφορούσε την ιατρική γνωμάτευση της 2 Ιουλίου 2014, έκρινε ότι δεν προέκυπτε ότι η κατάσταση της υγείας ήταν τότε τέτοια που να καθιστά αναγκαία την νοσηλεία του σε δημόσιο νοσοκομείο.

14. Δύο γνωματεύσεις της 14 Ιουλίου 2014, οι οποίες συντάχθηκαν μετά από αίτηση του προσφεύγοντος, επαναλαμβάνοντας εν μέρει τα συμπεράσματα εκείνης της 2 Ιουλίου 2014, υπογράμμιζαν την επιδείνωση της κατάστασής του από την τελευταία αυτή ημερομηνία. Έκαναν λόγο για τον κίνδυνο που διέτρεχε ο προσφεύγων να αναπτύξει λοιμώξεις κατά τους προσεχείς κύκλους της χημειοθεραπείας, γεγονός που θα επιδείνωνε την κατάσταση της υγείας του. Υπογράμμιζαν ότι οι συνθήκες κράτησης, ακόμη και μέσα στην ψυχιατρική κλινική

της φυλακής του Κορυδαλλού, δεν επέτρεπαν την φυσιολογική εξέλιξη της θεραπείας του προσφεύγοντος. Θεωρούσαν ότι η λήψη μέτρων προφύλαξης, όπως οι πολύ καλές συνθήκες υγιεινής και η παραμονή σε ένα μη υπερπλήρες μέρος, ήταν αναγκαία προκειμένου να αποφευχθεί ο περιορισμός του προσδόκιμου ζωής του προσφεύγοντος κάτω από 6 ή 14 μήνες από την εκδήλωση των συμπτωμάτων της ασθένειας. Σύμφωνα με αυτές, η ιδανική λύση για τον προσφεύγοντα θα ήταν να μπορεί να επιστρέψει στην οικία του. Σύστηναν να περιοριστεί η νοσηλεία του προσφεύγοντος σε νοσοκομείο στον χρόνο που ήταν απολύτως αναγκαίος για την θεραπεία, διότι οποιαδήποτε παράτασή της ενείχε τον κίνδυνο να επιφέρει ενδονοσοκομειακές λοιμώξεις.

15. Στις 15 Ιουλίου 2014, ο προσφεύγων κατέθεσε μία νέα αίτηση για την άρση της κράτησής του, αλλά ο ανακριτής του πλημμελειοδικείου Ηλείας την απέρριψε στις 6 Αυγούστου 2014 για τους ίδιους λόγους όπως και προηγουμένως.

16. Στις 27 Αυγούστου 2014, ο προσφεύγων, επικαλούμενος την τροποποίηση του άρθρου 282 του κώδικα ποινικής δικονομίας που τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο 2014 (παράγραφος 35 πιο κάτω), κατέθεσε μία αίτηση τείνουσα στην άρση της κράτησής του ή στην αντικατάσταση της τελευταίας από λιγότερο περιοριστικά μέτρα. Επισύναψε σε αυτήν ένα πιστοποιητικό αναπηρίας που βεβαίωνε ότι η ασθένειά του, για την οποία είχε υποβληθεί σε μία επέμβαση και σε χημειοθεραπεία, τον κατέστησε ανάπηρο κατά 85%.

17. Με την απόφαση αριθ. 76/2014 της 2 Οκτωβρίου 2014, ο ανακριτής της Ηλείας αποφάσισε την απόλυση του προσφεύγοντος υπό όρους και συγκεκριμένα την καταβολή εγγύησης 150.000 ευρώ και τον κατ'οίκον περιορισμό (με εξαίρεση τα διαστήματα της νοσηλείας του ενόψει χημειοθεραπείας σε νοσοκομείο και με αστυνομική συνοδεία). Σε μία πρώτη εκδοχή της απόφασης αυτής, η οποία εκδόθηκε στις 21:00, ο ανακριτής απαίτησε την κατάθεση της εγγύησης «αμέσως και με μετρητά». Εν τούτοις, αυτός τροποποίησε στην συνέχεια την απαίτηση αυτή, ζητώντας να καταβληθεί η εγγύηση μέχρι τις 30 Οκτωβρίου 2014.

18. Στις 7 Οκτωβρίου 2014, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά την απόφασης αυτής ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου του πλημμελειοδικείου Ηλείας. Καλούσε την τελευταία να άρει τον όρο της καταβολής της εγγύησης, διότι δεν είχε πλέον οικονομικούς πόρους, και να τον αντικαταστήσει με έναν άλλο όρο προς τον οποίο αυτός θα μπορούσε αντικειμενικά να συμμορφωθεί.

19. Με την απόφασή του με αριθμό 110/2014 της 19 Νοεμβρίου 2014, το δικαστικό συμβούλιο απέρριψε την έφεση του προσφεύγοντος. Σημείωσε ότι υπήρχαν σοβαρές ενδείξεις προκύπτουσες από την δικογραφία, τις καταθέσεις των μαρτύρων και τις παρατηρήσεις του προσφεύγοντος ότι αυτός είχε διαπράξει τα εγκλήματα για τα οποία κατηγορούνταν και τα οποία χαρακτηρίστηκαν κακουργήματα. Η επιβολή των όρων της κατάθεσης εγγύησης 150.000 ευρώ και του κατ'οίκον περιορισμού ήταν, λαμβανομένης υπόψη της φύσης των εγκλημάτων και της ποινής που θα μπορούσε να του επιβληθεί, εύλογη και απαραίτητη ώστε να εξασφαλιστεί ότι ο προσφεύγων θα είναι παρών στην ανάκριση και στο ακροατήριο ενώπιον του δικαστηρίου και ότι θα εκτίσει την ποινή που θα του επιβαλλόταν.

20. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά το ύψος της εγγύησης, η απόφαση διευκρίνιζε ότι είχαν ληφθεί υπόψη: η οικονομική κατάσταση του προσφεύγοντος, όπως αυτή προέκυπτε από έγγραφα που κατασχέθηκαν στην κατοικία του, οι καταβολές χρημάτων που αυτός είχε πραγματοποιήσει προς τα άλλα μέλη της εγκληματικής οργάνωσής του, οι οποίες δεν δικαιολογούνταν από την συμβατική και την σχέση εξαρτημένης εργασίας που τους συνέδεε, και ο βαθμός της ζημίας του Δημοσίου. Η απόφαση τόνιζε ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε κάποιο αποδεικτικό στοιχείο για να αποδείξει την αδυναμία του να καταβάλει το ποσό αυτό. Αντιθέτως, από την δικογραφία προέκυπτε ότι αυτός δεν βρισκόταν σε τέτοια αδυναμία και ότι συνέχιζε να αποκρύπτει τα έσοδά του που προέρχονταν από τις συμβάσεις τις οποίες είχε συνάψει με τους δήμους Πύργου και Καλαμάτας.

21. Στις 16 Δεκεμβρίου 2014, το δικαστικό συμβούλιο του πλημμελειοδικείου Ηλείας παρέτεινε κατά έξι επί πλέον μήνες την προσωρινή κράτηση του προσφεύγοντος.

22. Στις 17 Δεκεμβρίου 2014, καθώς ο προσφεύγων δεν είχε καταβάλει την πιο πάνω αναφερόμενη εγγύηση, ο ανακριτής διέταξε την αντικατάσταση των λιγότερο περιοριστικών όρων που αναφέρονταν στην απόφαση της 19 Νοεμβρίου 2014 με την διατήρησή του υπό κράτηση.

23. Στις 16 Ιανουαρίου 2015, ο προσφεύγων κατέθεσε μία νέα αίτηση απόλυσης υπό όρους. Στηριζόταν στην κατάσταση της υγείας του, στο ποσοστό της αναπηρίας του κατά 85% και στο τελικό στάδιο της ασθενείας του, στις κακές συνθήκες κράτησής του, στην αδυναμία του να καταβάλει το ποσό που ζητήθηκε ως εγγύηση, καθώς και στο μέτρο που είχε υποδείξει το Δικαστήριο στην Κυβέρνηση στην βάση του άρθρου 39 του κανονισμού του. Σε ό,τι αφορά ειδικότερα τον όρο της εγγύησης,

αυτός υποστήριξε ότι ήταν αντίθετος προς την ηθική και ότι στόχευε στο να αφαιρέσει κάθε περιεχόμενο στην περίπτωση του από την εφαρμογή του άρθρου 282 § 4 του κώδικα ποινικής δικονομίας.

24. Στις 17 Μαρτίου 2015, το δικαστικό συμβούλιο του εφετείου της Πάτρας διέταξε την αντικατάσταση της κράτησης του προσφεύγοντος από τους δύο ακόλουθους όρους: α) τον κατ'οίκον περιορισμό, με εξαίρεση τις περιόδους κατά τις οποίες αυτός έπρεπε να υποβηθεί σε ιατρικές εξετάσεις ή να νοσηλευθεί, και β) την απαγόρευση της εξόδου από την επικράτεια μέχρις ότου να αποφανθεί το δικαστήριο για την περίπτωση του.

25. Ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος την ίδια ημέρα.

Β. Οι μεταφορές του προσφεύγοντος στα δημόσια νοσοκομεία

26. Από την έναρξη της νοσηλείας του στην ψυχιατρική κλινική της φυλακής του Κορυδαλλού και μέχρι τις 10 Σεπτεμβρίου 2014, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε πολλές φορές σε δημόσια νοσοκομεία για να υποβληθεί εκεί σε εξετάσεις και να τύχει περίθαλψης.

27. Στις 11 Μαρτίου 2014, αυτός μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο της φυλακής του Κορυδαλλού και από εκεί στο νοσοκομείο Σωτηρία για μία προγραμματισμένη εξέταση. Επέστρεψε στην ψυχιατρική κλινική της φυλακής το ίδιο βράδυ.

28. Στις 22 Απριλίου 2014, μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο Σωτηρία για μία αξονική τομογραφία του θώρακα και της κοιλίας.

29. Στις 28 Απριλίου 2014, μεταφέρθηκε στην ογκολογική-παθολογική κλινική του νοσοκομείου Σωτηρία για μία εξέταση.

Στις 23 Ιουλίου 2014, του έγινε αιμοληψία η οποία εστάλη στο νοσοκομείο Άγιος Παντελεήμων για βιολογική εξέταση.

30. Στις 11 και στις 20 Αυγούστου 2014, αυτός μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο Σωτηρία για μία αξονική τομογραφία του θώρακα και της κοιλίας.

Γ. Οι συνθήκες κράτησης στην ψυχιατρική κλινική της φυλακής του Κορυδαλλού σύμφωνα με τα στοιχεία που παρασχέθηκαν από την Κυβέρνηση

31. Τα κελιά στην ψυχιατρική κλινική, τα οποία περιγράφονται ως ατομικά μέσα στο οργανόγραμμα της φυλακής, έχουν εμβαδόν 10,56 τετραγωνικών μέτρων, διαθέτουν μία τουαλέτα, ένα ντους και ένα παράθυρο και φιλοξενούν 2 έως 3

κρατούμενους. Θεμαίνονται και φωτίζονται από ένα φωτιστικό στην οροφή. Ο εξαερισμός εξασφαλίζεται από το άνοιγμα της πόρτας και από το παράθυρο.

32. Οι θάλαμοι έχουν εμβαδόν 32,25 τετραγωνικών μέτρων, έχουν πολλά παράθυρα και φιλοξενούν 6 έως 8 κρατούμενους.

33. Ο προσφεύγων κρατείται σε ένα κελί με δύο ακόμη άτομα και δεν τοποθετήθηκε ποτέ σε θάλαμο. Δεν τοποθετήθηκε ούτε σε ειδικό χώρο κράτησης για ιατρικούς ή πειθαρχικούς λόγους. Του επιτρεπόταν να κάνει περιπάτους στο προαύλιο της φυλακής κατά τα ωράρια ανοίγματός του, ήτοι από ώρα 9 μέχρι ώρα 11 και από ώρα 15 μέχρι ώρα 17 (χειμερινό ωράριο) και από ώρα 16 μέχρι ώρα 18 (θερινό ωράριο).

34. Σε ό,τι αφορά την διατροφή, ο προσφεύγων δεν ζήτησε ποτέ ειδικά γεύματα για ιατρικούς λόγους. Δεν διατύπωσε ποτέ κάποιο παράπονο και απολάμβανε, όπως όλοι οι υπόλοιποι κρατούμενοι, των δικαιωμάτων που προβλέπονται από τις διατάξεις του σφρονιστικού κώδικα.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

35. Το άρθρο 7 § 3 του νόμου 4274/2014, ο οποίος τέθηκε σε ισχύ τον Ιούλιο 2014, τροποποίησε το άρθρο 282 § 4 του κώδικα ποινικής δικονομίας:

««Οι διατάξεις της παρούσας παραγράφου για την προσωρινή κράτηση δεν εφαρμόζονται για κατηγορούμενο με ποσοστό αναπηρίας ογδόντα τοις εκατό (80%) και άνω, πιστοποιημένο από αρμόδιο όργανο (...), ανεξαρτήτως της αποδιδόμενης σε αυτόν πράξης, με εξαίρεση τα κακουργήματα των άρθρων 134 και 187Α του Ποινικού Κώδικα και των άρθρων 22 και 23 του Ν. 4139/2013. Στις περιπτώσεις αυτές, εκτός των άλλων περιοριστικών όρων, μπορεί να επιβληθεί στον κατηγορούμενο και ο κατ' οίκον περιορισμός, καθώς και νοσηλεία (...), κατόπιν αιτήσεώς του.»

36. Η αιτιολογική έκθεση του νόμου αυτού διευκρίνισε ότι ο σκοπός του άρθρου 7 § 3 ήταν να προστατευθεί η αξιοπρέπεια των κατηγορουμένων οι οποίοι έχουν προσβληθεί από σοβαρές ασθένειες οι οποίες επιφέρουν ποσοστό αναπηρίας άνω του 80%, να αποφευχθεί η επιδείνωση της κατάστασης της υγείας τους και να αποκλεισθεί κάθε κίνδυνος για την ζωή τους.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΝΟΜΟ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 3 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

37. Ο κατηγορούμενος παραπονεείται για την άρνηση των αρχών να του εξασφαλίσουν την αναγκαία περίθαλψη και παρηγορητική φροντίδα, λαμβανομένου υπόψη του τελικού σταδίου της ασθενείας του. Επικαλείται μία παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, το οποίο έχει ως εξής:

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθή εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

A. Επί του παραδεκτού

38. Το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η προσφυγή δεν είναι προδήλως αβάσιμη κατά την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης και ότι αυτή δεν προσκρούει κατά τα λοιπά σε κάποιον λόγο απαραδέκτου. Συνεπώς, την κηρύσσει παραδεκτή.

B. Επί της ουσίας

39. Η Κυβέρνηση αναφέρεται στην εκδοχή της σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος και υποστηρίζει ότι αυτές δεν μπορούν να χαρακτηρισθούν ως απάνθρωπες ή εξευτελιστικές. Βεβαιώνει ότι το προσωπικό της ψυχιατρικής κλινικής του νοσοκομείου του Κορυδαλλού προσέφερε και συνεχίζει να προσφέρει κάθε δυνατή συνδρομή στον προσφεύγοντα, λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας της ασθενείας του. Επίσης, υπογραμμίζει ότι το Δικαστήριο δεν μπορεί να υποκαταστήσει με την δική του εκτίμηση εκείνη των εθνικών δικαστηρίων ως προς την διατήρηση της προσωρινής κράτησης του προσφεύγοντος.

40. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι ελληνικές αρχές χειρίστηκαν την υπόθεσή του με μεγάλη επιφύλαξη. Αιτιάται τον ανακριτή διότι αυτός του επέβαλε ως περιοριστικό όρο την καταβολή μιας εγγύησης την οποία αυτός αδυνατούσε να καταβάλει λόγω του υπερβολικού ύψους της. Επίσης, απαντά ότι η περίθαλψη που του παρασχέθηκε, και αναφέρεται από την Κυβέρνηση (στις πιο πάνω παραγράφους 19-24), δεν αντιστοιχούσε σε αυτήν της οποίας έπρεπε να τύχει λαμβανομένης υπόψη της σοβαρότητας της ασθενείας του. Επί πλέον, εξαιτίας της εξασθενημένης άμυνας του οργανισμού του, αυτός ήταν εκτεθειμένος σε μόνιμο κίνδυνο λοίμωξης, διότι οι συγκρατούμενοί του στην ψυχιατρική κλινική έπασχαν από λοιμώδεις ασθένειες. Παραπονεείται επίσης για τις συνθήκες κάτω από τις οποίες πραγματοποιούνταν οι μεταφορές στο νοσοκομείο (με χειροπέδες, μέσα στα μεταλλικά κλουβιά των

οχημάτων της αστυνομίας) και για την ακύρωση πολλών μεταφορών των οποίων έπρεπε να έχει αποτελέσει το αντικείμενο.

41. Σε ό,τι αφορά την κράτηση ασθενών και την ιατρική περίθαλψη που αυτοί χρειάζονται, το Δικαστήριο παραπέμπει στις αρχές που προκύπτουν από την νομολογία του, όπως αυτό τις άχει υπενθυμίσει πρόσφατα στις αποφάσεις του *Κουταλίδης κατά Ελλάδας* (αριθ. 18785/13, §§ 68-69, 27 Νοεμβρίου 2014) και *Παπασταύρου κατά Ελλάδας (αριθ. 2)* (αριθ. 63054/13, §§ 87-90, 16 Απριλίου 2015).

42. Το Δικαστήριο σημειώνει εξ αρχής ότι, μέχρι τον Ιούλιο 2014, η ελληνική νομοθεσία δεν προέβλεπε την δυνατότητα για τους κατηγορούμενους που έπασχαν από σοβαρά προβλήματα υγείας από τα οποία προκλήθηκε ένα μεγάλο ποσοστό αναπηρίας να ευεργετηθούν από μία ρητή διάταξη του κώδικα ποινικής δικονομίας επιτρέπущα την αντικατάσταση της προσωρινής κράτησης από λιγότερο περιοριστικούς όρους. Τον Ιούλιο του 2014, μία τροποποίηση του άρθρου 282 § 4 του κώδικα αυτού προέβλεψε την δυνατότητα αυτή.

43. Αφού φυλακίστηκε στις 10 Ιανουαρίου 2014, ο προσφεύγων, ο οποίος έπασχε από ανίατη ασθένεια και είχε ένα προσδόκιμο ζωής έξι έως 12 μηνών περίπου σύμφωνα με τους ειδικούς ιατρούς, απετέλεσε το αντικείμενο δύο ιατρικών πραγματογνωμοσυνών κατόπιν αίτησης του ανακριτή. Οι εκθέσεις πραγματογνωμοσύνης, οι οποίες εκδόθηκαν τον Μάρτιο του 2014, διαπίστωσαν την κατάσταση του προσφεύγοντος και έκριναν ότι η ασθένεια, αν και θανατηφόρα, βρισκόταν ακόμη σε πρώιμο στάδιο και ότι τα συμπτώματά της μπορούσαν να αντιμετωπισθούν ιδιαίτερα με χημειοθεραπεία. Στην βάση αυτών των εκθέσεων καθώς και της δυνατότητας του προσφεύγοντος να τύχει περίθαλψης στην ψυχιατρική κλινική του Κορυδαλλού, ο ανακριτής στην αρχή και το δικαστικό συμβούλιο αποφαινόμενο επί της έφεσης στην συνέχεια, απέρριψαν την αίτηση απόλυσης του προσφεύγοντος και παρέτειναν στις 7 Ιουλίου 2014 την προσωρινή κράτησή του κατά έξι μήνες. Η δυνατότητα του προσφεύγοντος να τύχει περίθαλψης μέσα στην ψυχιατρική κλινική του Κορυδαλλού χρησίμευσε και πάλι ως βάση για την απόρριψη, στις 6 Αυγούστου 2014, μιας νέας αίτησης άρσης της κράτησης.

44. Στις 11 Μαρτίου, στις 22 και στις 28 Απριλίου και στις 23 Ιουλίου 2014, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε για την περιοδική ιατρική παρακολούθησή του, στο νοσοκομείο Σωτηρία, στο νοσοκομείο όπου αυτός είχε υποβληθεί στον πρώτο κύκλο της χημειοθεραπείας του μέχρι τον Μάρτιο 2014.

45. Ως προς τούτο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, μέχρι τον Ιούλιο του 2014, οι σωφρονιστικές αρχές παρείχαν περίθαλψη στον προσφεύγοντα και ακολούθησαν τις συστάσεις των ιατρών για να ελέγξουν την εξέλιξη της ασθένειάς του. Σε ό,τι αφορά τις πραγματογνωμοσύνες του Ιουλίου 2014 (πιο πάνω παράγραφος 14), το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι πραγματογνώμονες δεν αιήτησαν ούτε να υποβληθεί αμέσως ο προσφεύγων σε νέα χημειοθεραπείας ούτε να μεταφερθεί σε δημόσια νοσοκομεία εκτός της φυλακής, σημειώνοντας ότι ο κίνδυνος ενδονοσοκομειακών λοιμώξεων ήταν επίσης παρών στα νοσοκομεία αυτά. Σύστηναν, χαρακτηρίζοντάς την ως ιδανική λύση, την άρση της κράτησης και την επιστροφή του προσφεύγοντος στην κατοικία του, λύση η οποία δεν επιτρεπόταν από το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο της εποχής. Δύο νέες μεταφορές στο νοσοκομείο Σωτηρία έλαβαν χώρα στις 11 και στις 20 Αυγούστου 2014 για αξονικές τομογραφίες θώρακος και κοιλίας.

46. Αμέσως με την έναρξη ισχύος της νέας εκδοχής του άρθρου 282 § 4, ο προσφεύγων – του οποίου το ποσοστό αναπηρίας αξιολογήθηκε επίσημα σε 85% -, ζήτησε (στις 27 Αυγούστου 2014) να αφεθεί ελεύθερος. Η αίτησή του έγινε δεκτή στις 2 Οκτωβρίου 2014 από τον ανακριτή υπό τον όρο της καταβολής εγγύησης 150.000 ευρώ και του κατ'οίκον περιορισμού. Ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής παραπονούμενος για το ύψος της εγγύησης, αλλά το δικαστικό συμβούλιο απέρριψε την έφεση στις 19 Νοεμβρίου 2014, στηριζόμενο ειδικότερα σε σκέψεις που συνδέονται με την ικανότητα του προσφεύγοντος να πληρώσει. Ο τελευταίος δεν είχε άλλωστε προβάλει στην έφεσή του κάποιο επιχείρημα σχετιζόμενο με την κατάσταση της υγείας του.

47. Ο προσφεύγων βλέπει στο ορισθέν ύψος της εγγύησης την βούληση του ανακριτή να παρακάμψει το άρθρο 282 § 4 προκειμένου να τον διατηρήσει υπό κράτηση.

48. Εν τούτοις, και στο μέτρο που το επιχείρημα αυτό αφορά το άρθρο 3, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, στην απόφασή του με αριθμό 110/2014, το δικαστικό συμβούλιο έχει αιτιολογήσει κατά τρόπο λεπτομερή και πειστικό την επιλογή του ύψους της επίδικης εγγύησης. Πράγματι, η απόφαση διευκρίνιζε ότι είχαν ληφθεί ληφθεί υπόψη η οικονομική κατάσταση του προσφεύγοντος, όπως αυτή προέκυπτε από έγγραφα που κατασχέθηκαν στην κατοικία του, οι καταβολές χρημάτων που αυτός είχε πραγματοποιήσει προς τα άλλα μέλη της εγκληματικής οργάνωσής του, οι οποίες δεν δικαιολογούνταν από την συμβατική και την σχέση εξαρτημένης εργασίας που τους συνέδεε, και ο βαθμός της οικονομικής ζημίας του Δημοσίου. Η απόφαση

τόνιζε, επίσης, ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε κάποιο αποδεικτικό στοιχείο για να αποδείξει την αδυναμία του να καταβάλει το ποσό αυτό. Αντιθέτως, από την δικογραφία προέκυπτε ότι αυτός δεν βρισκόταν σε τέτοια αδυναμία και ότι συνέχιζε να αποκρύπτει τα έσοδά του που προέρχονταν από τις συμβάσεις τις οποίες είχε συνάψει με τους δήμους Πύργου και Καλαμάτας. Όμως, το Δικαστήριο σημειώνει, επί πλέον, ότι ο προσφεύγων δεν προσκόμισε, ούτε ενώπιόν του ούτε ενώπιον του δικαστικού συμβουλίου, κανένα στοιχείο ικανό να αντικρούσει τις παραδοχές του τελευταίου. Δεν υποστήριξε ούτε ότι υπήρξε επιδείνωση της κατάστασης της υγείας του.

49. Το Δικαστήριο σημειώνει επικουρικός ότι, αν και το άρθρο 282 § 4 έχει ως σκοπό την αποφυγή της επιδείνωσης της κατάστασης της υγείας των σοβαρά ασθενών κρατουμένων και την εκμηδένιση οποιουδήποτε κινδύνου για την ζωή τους, αφήνει στον αρμόδιο δικαστή την διακριτική ευχέρεια να καθορίσει τους λιγότερο περιοριστικούς από την κράτηση όρους που του φαίνονται προσήκοντες σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση. Η καταβολή εγγύησης είναι ένας από αυτούς. Ο ενδιαφερόμενος είναι εκείνος που έχει την ευθύνη να αμφισβητήσει το ύψος της ή ακόμη και την αναγκαιότητα της επιβολής της. Αυτό έπραξε ο προσφεύγων στην παρούσα υπόθεσγ με την από 16 Ιανουαρίου 2015 αίτησή του, η οποία κατέληξε στην απόλυσή του στις 17 Μαρτίου 2015.

50. Λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών της προκείμενης περίπτωσης, το Δικαστήριο εκτιμά ότι οι αρχές εκπλήρωσαν την θετική υποχρέωσή τους να παρέξουν στον προσφεύγοντα επαρκή ιατρική περίθαλψη. Συνεπώς, δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Αποφαίνεται* ότι δεν υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης.

Συντάχθηκε στα γαλλικά και στην συνέχεια κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 15 Οκτωβρίου 2015, κατ'εφαρμογήν του άρθρου 77 §§ 2 και 3 του κανονισμού του Δικαστηρίου.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

(υπογραφή)

András Sajó

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 6 Νοεμβρίου 2015

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος